

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності



ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ. СКРИПКА

для студентів

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітнього рівня: другого (магістерського)

Освітньої програми

025.00.01 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні,
духові та ударні інструменти)



Київ – 2018

Розробник: Василевич Марта Олексіївна, викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Викладач: Василевич Марта Олексіївна, викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол від 05.08 2018 року № 10

Завідувач кафедри _____ (Т. Б. Каблова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи)

025.00.01 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

6.08.2018 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____ (О. М.Олексюк)
(підпис)

на 20__ / __ Робочу програму перевірено
__ . __ .2018 р.

Заступник директора _____ (А.О. Таранник)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» __ 20__ р.,
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» __ 20__ р.,
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» __ 20__ р.,
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» __ 20__ р.,
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання - денна	
Вид дисципліни	нормативна	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	V	
Семестр	9	10
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
аудиторні	36	24
модульний контроль	4	4
семестровий контроль	-	-
самостійна робота	20	32
форми семестрового контролю	-	залік

2. Мета навчальної дисципліни – підготувати компетентного конкурентноспроможного фахівця в галузі музично-педагогічної освіти, здатного здійснювати фахову підготовку студентів (майбутніх викладачів вищого навчального закладу) на заняттях з музичних дисциплін. Надати вищу музично-педагогічну освіту з можливістю викладання дисциплін кваліфікації у вищих навчальних закладах.

Завдання навчальної дисципліни - виховання ряду компетентностей студента, зокрема:

Загальні -

Світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загально-культурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння для власного розвитку історичного досвіду людства. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії. Збереження національних духовних традицій.

Громадянська: здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України. Повага до Батьківщини, народу, держави, її символіки, традицій, мови.

Комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати у команді. Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

Інформаційна: здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для використання у професійній діяльності.

Самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Прагнення до професійного лідерства та успіху.

Фахові –

Управлінська: готовність виконувати організаційну, координаційну та регуляторну функції керівника музично-творчого проекту. Здатність до управлінської діяльності на рівні музичного колективу, академічної групи, кафедри, факультету, інституту з дотриманням принципів корпоративної культури.

Художньо-естетична: сформованість системи художньо-естетичних, мистецтвознавчих та культурологічних знань.

Психолого-педагогічна: готовність виконувати функції викладача вищого навчального закладу. Розуміння і дотримання у практичній діяльності основних завдань і принципів музичної педагогіки.

Методична: володіння методикою викладання дисциплін кваліфікації у вищій школі (відповідно до обраної спеціалізації). Знання специфіки та методів навчання студентів музично-педагогічної спеціальності. Розуміння змісту та принципів укладання навчальних і робочих програм з фахових дисциплін. Знання програмових вимог з методики музичної освіти для студентів вищих навчальних закладів.

Інструментально-педагогічна: здатність застосовувати інструментально-виконавські уміння у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності. Знання інструментально-педагогічного репертуару та володіння методами роботи над творами різної форми, жанру, стилю. Здатність до ансамблевої та оркестрової гри. Володіння методами навчання гри на музичному інструменті та методикою викладання музичного інструмента у вищій школі.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- мати сформований світогляд, активну громадянську позицію та загальну культуру;
- уміти аналізувати культурно-мистецькі явища і процеси;
- уміти працювати у творчому колективі;
- вільно володіти українською мовою та бути готовим до професійного спілкування іноземною мовою;
- бути емоційно стабільним, толерантним;
- бути готовим до використання інформаційних технологій у професійній діяльності;
- бути здатним до управлінської діяльності у вищому навчальному закладі з дотриманням принципів корпоративної культури;
- мати знання з теорії та методології музичної освіти;
- бути готовим до науково-педагогічної діяльності у вищій школі, виконувати функції викладача вищого навчального закладу;

- знати зміст освітньої програми, принципів і методів навчання студентів спеціальності «Музичне мистецтво», володіти методикою викладання музичних дисциплін, вміти добирати ефективні форми та методи роботи зі студентами;
- розуміти технології укладання навчальних і робочих програм з фахових дисциплін;
- уміти формувати навчальний репертуар студента для занять в інструментальному класі, володіти методами роботи над музичними творами різної форми, жанру, стилю;
- бути готовим до публічної музично-творчої діяльності, спроможним виконати сольну програму з фаху;
- бути здатним до розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства, самовдосконалення.

4. Структура навчальної дисципліни: Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами Робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1							
Тема 1.1	14				9		5
Тема 2.1	14				9		5
Модульний контроль	2						
Разом	30						
Змістовий модуль 2							
Тема 2.1	14				9		5
Тема 2.2	14				9		5
Модульний контроль	2						
Разом	30						
Усього за IX семестр	60						
Змістовий модуль 3							
Тема 3.1	19				8		10
Тема 3.2	19				8		10
Тема 3.3	18				8		11
Модульний контроль	4						
Семестровий контроль - залік							
Разом	60						
Усього за X семестр	60						
Усього за V курс	120						

5. Програма навчальної дисципліни «Музичний інструмент. Скрипка.»

Змістовий модуль 1 (V курс, IX семестр) Удосконалення технічної майстерності виконавця- інструменталіста.

Тема 1.1. Робота над технічним матеріалом як нагромадження виконавських навичок, необхідних для підготовки випускної концертної програми. Три функції технічного матеріалу: 1) підготовча; 2) зміцнювальна; 3) виправляюча, що підготовлює техніку виконання конкретних художніх творів.

Тема 1.2. Робота над старовинною сонатою. Знання особливостей стилю, жанру, розуміння структури форми, тонально-гармонічного плану старовинних сонат. Уміння визначити необхідні темпи, динаміку, агогіку. Формування у студента попереднього виконавського задуму. Розкриття індивідуальних особливостей студента під час роботи.

Основна література: 1, 3, 4, 6.

Додаткова література: 1, 3, 6, 8, 14, 16.

Змістовий модуль 2 (V курс, IX семестр).

Удосконалення музично-художнього рівня виконавця.

Тема 3.1. Робота над твором великої форми. Основне призначення і суть музично-виконавської діяльності – це виконання художніх музичних творів. Дотримання основних етапів вивчення твору великої форми.

Тема 3.2. Удосконалення виконавської майстерності у процесі вивчення поліфонічних творів. Посилена вимогливість до якості гри, розширення художнього світогляду, збагачення виконавських навичок. Подолання труднощів специфічного скрипкового інтонування в мелодії без супроводу та виконання двох основних типів фактури: одноголосої мелодії та багатоголосої тканини.

Основна література: 1, 3, 5, 6.

Додаткова література: 1, 4, 6, 8.

Відпрацювання стильової різноманітності у п'єсах різного характеру.

Тема 2.1. Відпрацювання культури «співу» на інструменті під час вивчення кантиленних п'єс. Художня свобода та емоційна насиченість, технічна точність і невимушеність, рельєфне відтворення темпів, динаміки під час роботи над творами різного характеру. Відпрацювання культури «співу» на інструменті під час вивчення кантиленних п'єс.

Тема 2.2. Засвоєння правильної манери виконання рухливих і танцювальних п'єс. При виконанні п'єс віртуозно-романтичного характеру слід приділяти увагу легкості виконання, розвитку елементів імпровізаційності. Досягнення естрадної готовності виконавця - коли вже нема думок про технічні труднощі, втому і напруження, а є повне зживання з музикою.

Основна література: 1, 3, 5, 6.

Додаткова література: 1, 4, 5, 10, 12, 15.

Змістовий модуль 3 (V курс, X семестр).

Відпрацювання стильової різноманітності та технічної досконалості у п'єсах різного характеру.

Тема 2.1. Відпрацювання культури «співу» на інструменті під час вивчення кантиленних п'єс. Художня свобода та емоційна насиченість, технічна точність і невимушеність, рельєфне відтворення темпів, динаміки під час роботи над творами різного характеру. Відпрацювання культури «співу» на інструменті під час вивчення кантиленних п'єс.

Тема 2.2. Засвоєння правильної манери виконання рухливих і танцювальних п'єс. При виконанні п'єс віртуозно-романтичного характеру слід приділяти увагу легкості виконання, розвитку елементів імпровізаційності. Досягнення естрадної готовності виконавця - коли вже нема думок про технічні труднощі, втому і напруження, а є повне зживання з музикою.

Тема 2.3. Ознайомлення з творчістю українських композиторів.

Основна література: 1, 3, 5, 6.

Додаткова література: 1, 4, 5, 10, 12, 15.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування	1	18	18	18	18	24	24
Лабораторна робота	10	18	180	18	180	24	240
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	6	30
Контрольне модульне прослуховування	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	233	-	233	-	319
Максимальна кількість балів:		466				319	
Розрахунок коефіцієнта:		Усього за період роботи до заліку - 785 балів (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 7,85).					

6.2 Завдання для самостійної роботи студента

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Робота над технічним матеріалом.	5	Нотна література	На занятті	5
2.	Робота над вивченням тексту старовинної сонати.	5	Нотна література	На занятті	5
3.	Вивчення тексту твору великої форми.	5	Нотна література	На занятті	5
4.	Вивчення тексту поліфонічного твору.	5	Нотна література	На занятті	5
Усього за IX семестр		20			20
1.	Вивчення тексту п'єси кантиленного характеру.	5	Нотна література	На занятті	5
2.	Робота над художнім оформленням творів.	5			5
3.	Вивчення тексту віртуозної п'єси.	5	Нотна література	На занятті	5
4.	Відпрацювання технічних труднощів.	5			5
5.	Самостійний підбір та прослухування аудіо та відеозаписів творів, що вивчаються.	6	Аудіо, відеозаписи.	На занятті	5
6.	Робота над вихованням сценічної витримки як підготовка до виконання концертної програми.	6	Осн. літ-ра: 1,2,5,6. Дод. літ-ра: 1,5,7.	На занятті	5
Усього за X семестр		32			30
Усього за навчальний рік					45

6.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослухування під час роботи в класі	знання тексту	8
	відпрацювання технічних труднощів	9
	розуміння стильових особливостей	8
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослухування під час роботи в класі	знання тексту	8
	техніка виконання, інтонаційна точність	8
	подолання труднощів	9
	виконання поліфонічної тканини	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 3		
Прослухування під час роботи в класі	дотримання основних етапів	8
	вивчення художніх творів	8
	розуміння форми твору	9
	робота над технічними труднощами	9
Максимальна кількість балів		25

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік

На заліку студент повинен виконати твір великої форми та одну частину поліфонічного твору.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 - 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 - 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 - 68
Незадовільно	0 - 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

	ІХ семестр				Х семестр		
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		
Назва модуля	Удосконалення технічної майстерності виконавця-інструменталіста.		Удосконалення музично-художнього рівня виконавця.		Відпрацювання стильової різноманітності у п'єсах різного характеру. Ознайомлення з творчістю українських композиторів.		
К-сть балів за модуль	233		233		319		
Заняття	1-9	10-18	19-27	28-36	1-8	9-16	17-24
Лекційні							
Семінари							
Практичні	9	9	9	9	8	8	8
Теми занять та кількість балів	Тема 1.1 Робота над технічним матеріалом 1*9=9 10*9=90 99	Тема 1.2 Робота над старовинною сонатою. 1*9=9 10*9=90 99	Тема 2.1 Робота над твором великої форми. 1*9=9 10*9=90 99	Тема 2.2 Робота над поліфонією 1*9=9 10*9=90 99	Тема 3.1 Відпрацювання культури «співу» на інструменті під час вивчення кантиленних п'єс. 1*8=8 10*8=80 88	Тема 3.2 Засвоєння правильної манери виконання рухливих і танцювальних п'єс. 1*8=8 10*8=80 88	Тема 3.3 Знайомство з творчістю українських композиторів. 1*8=8 10*8=80 88
Самостійна робота – к-сть балів	5	5	5	5	10	10	12
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування- 25 б.		Модульне контрольне прослуховування- 25 б.		Модульне контрольне прослуховування- 25 б.		
Усього за період роботи до заліку - 785 балів (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 7,85).							

8. Рекомендовані джерела: Гами і вправи:

1. Григорян А. – Гами і арпеджіо.
2. Коргуєв С. – Вправи у подвійних нотах.
3. Шевчик О. – Школа скрипкової техніки.
4. Шрадїк Г. – Вправи, т. II.

Етюдї:

1. В'єтан А. Етюдї
2. Данкля Ш. – 50 щоденних етюдів-вправ.
3. Донт Я. Капрїси
4. Крейцер Р. – Етюдї.
5. Роде П. - 24 капрїси.
6. Вибрані етюдї. Етюдї в позиціях. /Упорядник К.Фортунатов/.

Полїфонїчні твори:

1. Бах Й.-С. – Сонати і партити для скрипки соло.
2. Полїфонїчні твори для скрипки соло (збірник).

Твори великої форми:

1. Бетховен Л. Концерт.
2. Брух М. – Концерт g-moll.
3. В'єтан А. – Концерт №5
4. Віоттї Дж. – Концерт №22, №24, 28.
5. Гендель Г. – Сонати.
6. Лало Е. – Іспанська симфонія.
7. Мендельсон Ф. – Концерт.
8. Моцарт В.-А. – Концерти № №1,3,5.
9. Тартїні Дж. – Сонати.

П'єси зарубїжних авторів:

1. Барток Б. «Румунські народні танці».
2. Бах Й.-С. – Арія, Жїга, Бурре, Сарабанда, (обр.Я. Хейфеца), Арія (обр.К.Фортунатова).
3. Бетховен Л. – Менует.
4. Верачїні Ф. – Сарабанда.

5. Венявський Г. – Куявяк, Мазурка, Легенда, Полонез.
6. Гендель Г.-Ф. – Арія (обр. К.Мостраса).
7. Глюк Х. – Мелодія.
8. Госсек Ф. – Жига.
9. Давід Ф. – Етюд.
10. Дакен А. – «Зозуля».
11. Дрдля Ф. – Серенада.
12. Крейслер Ф. – П'єси.
13. Масне Р. – Роздум.
14. Моцарт В.-А. – Адажіо.
15. Прокоф'єв С. «Монтеккі і Капулетті», Вальс із балету «Попелюшка».
16. Рахманінов С. – Вокаліз.
17. Рубінштейн А. – Ауер Л. – Мелодія
18. Сен-Санс К. – «Лебідь» із сюїти «Карнавал тварин».
19. Форе Г.- Ельман М. – Пробудження.
20. Хачатурян А. – Ноктюрн.
21. Чайковський П. – Збірник п'єс для скрипки.
22. Шер В. – «Метелики»
23. Шнітке А. – Сюїта в старовинному стилі.
24. Шуберт Ф. – «Бджілка».

П'єси українських авторів:

1. Барвінський В. – Гумореска на народні теми.
2. Вериківський М. – Пісня із «Української сюїти».
3. Кос-Анатольський А. – Куявяк і Оберек із балету «Сойчине крило».
4. Косенко В. – «Мрії», Гавот a-moll,
5. Левицький І. – «Українська рапсодія», «Танок».
6. Лисенко М. – Токата, Елегія, Пряля.
7. Лятошинський Б. – Мелодія.
8. Людкевич С. – «Чабарашка».
9. Орфєєв В. «Веснянка».
10. Ревуцький Л. – Інтермеццо.
11. Сімович Р. – Колискова.
12. Скорик М. «Діброва зелена».

Методичне забезпечення курсу

Основна література

1. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке. Интерпретация произведений скрипичной классики / Л.Ауэр. – М.: Музыка, 1965. - 272 с.
[Електронний ресурс] - <http://leaserang.weebly.com/blog/leopoljd-auer-moya-shkola-igri-na-skipke>
2. Василевич М.О. Формування досвіду сценічної витримки виконавців-інструменталістів у системі професійної мистецької освіти // Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. – Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: 2016. - 751 с.
3. Григорьев В.Ю., Гинзбург Л.С. - История скрипичного искусства в трех выпусках. Учебник для вузов/ В.Ю. Григорьев, Л.С. Гинзбург - М.: Музыка, 1990, 285 с. [Електронний ресурс] - <http://www.rulit.me/books/istoriya-skipichnogo-iskusstva-v-treh-vypuskah-vypusk-1-read-178094-1.html>
4. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В.Стеценко. – К.: Музична Україна, 1974. – Ч.І - 170 с.
5. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В. Стеценко. - К.: Мистецтво, 1964. – Ч.ІІ - 154 с.
6. Янкелевич Ю. - Педагогическое наследие. - М.: Музыка. 1983. – 253с. – [Електронний ресурс] - <http://listid.ru/item/804447>

Додаткова література

1. Григорьев В. - Леонид Коган / В.Григорьев. М.: Музыка, 1984. – 30с.
2. Гуральник Н.П. Развитие скрипичной школы Східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика: навч.-метод. посібник / Н.П. Гуральник. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 144с.
3. Гуревич Л. – Скрипичные штрихи и аппликатура как средство интерпретации / Л. Гуревич. Л.: Музыка, 1988. – 165с.
4. Гутников Б. Об искусстве скрипичной игры / Б. Гутников. – Л.: Музыка, 1988. - 56 с.
5. Кан А. – Радости и печали: Размышления Пабло Казальса / А. Кан. – М.: Прогресс, 1977. – 229с.
6. Лесман И. Очерки по методике обучения игре на скрипке / И. Лесман. М.: Гос.муз.изд-во, 1964. - 272 с.
7. Мейлих Е. – Джордже Энеску / Е. Мейлих. - Л.: Музыка, 1980. – 80 с.
8. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача: Сб.статей. Учебное пособие для музыкальных училищ и консерваторий / под ред. М.С.Блока. – М.: Музиздат, 1960, - 203 с.
9. Раабен Л. – Жизнь замечательных скрипачей / Л.Раабен. – М., Л.: Музыка, 1967. – 212 с.

10. Раабен Л. – Скрипка / Л. Раабен. - М., Гос.муз.изд-во, 1963. - 96 с.
11. Вопросы скрипичного исполнительства и педагогики: Сб. статей. Сост. С.Сапожников.- М.: Музыка, 1968. – 148 с. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача.

Додаткові ресурси

- Робоча навчальна програма з дисципліни.
- Нотна література.
- Література з питань інструментального виконавства.
- Література з питань методики інструментального виконавства
- Аудіо- та відеозаписи занять, концертних виступів видатних педагогів і виконавців.